

bodo učenci v šoli pridobili mnogo več, kot je to možno ob sedanjih splošnih naravnostih. Pouk v osnovni šoli je obvezen za vse in namen bi moral biti zastavljen kot vrednota – ne samo na papirju (učni načrti, letne priprave), ampak v našem dejanskem odnosu do znanja in učenja. Kjer je tako, otrok ni sram povedati, da radi hodijo v šolo, da je v knjižnici odlično in da se da tudi, ko je težko in učna snov ne gre kar sama od sebe v glavo. Že od nekdaj velja rek, da je ponavljanje mati modrosti, ustvarja in utrjuje živčne povezave, ki nadgrajujejo že obstoječe. Premalokrat se sama zase spomnim na uporabnost ključne spodbude/besede, ugotavljam pa, da jo pri usmerjanju otrok uporabljam zelo pogosto, zlasti pri oblikovanju raznovrstnih besedil, pri katerih človek ne ve, kako bi začel. Primer: na slepo

izbereš pet besed, jih povežeš s temo, ki jo imaš, in ugotoviš, da deluje, saj v zelo kratkem času ustvariš želeni zapis.

Zanimivo

Zanimivo je, da marsikaj, kar opazimo, doživimo ali naredimo, lahko opišemo kot pozitivno, negativno ali zanimivo, odvisno od potrebe, zanimanja, želje, nuje, zornega kota. Vsekakor je zanimiv sam pristop in način predstavitve strategij in načina njihovega poučevanja. Najmanj dve barvi pisal, mali lističi, plakati, preverjanje predznanja na različne načine, določen čas, tišina, ko drugi govori, in izmenjava teh dveh dejanj, kar je temelj pogovarjanja, različnost oblik pouka, AMI, UVD (upoštevajte vse dejavnike), PIN (posledice in

nadaljevanje), PNZ – kratice, ki olajšajo zapomnitev, naključna spodbuda/beseda zlasti za aktiviranje tistih, ki so vajeni počakati, da drugi povedo, kaj naj naredijo, ali pa zgolj čakajo, da mine.

Način razmišljanja je tisti, ki nas vodi in usmerja na raznovrstne življenjske poti, vendar ni nujno določen, kot so številne druge življenjske okoliščine. Zavedanje, da obstajajo strategije, ki se jih lahko naučimo vsi, da si olajšamo ali popestrimo življenje, je lahko blagodejno, saj vsi želimo biti zadovoljni, uspešni in srečni. Pomen širjenja zaznav je dejansko aktualizacija današnjega načina življenja, s 'korono' in podobnimi tegobami ali brez. ◀

Vir

- De Bono, Edward (2014): *Naučite svojega otroka razmišljati*. Maribor: Založba Rotis.

Prešolanje v moj razred

■ **Tina Šifrer Gazvoda**, prof. razrednega pouka, ima naziv mentorica. Je učiteljica petega razreda na OŠ Stražišče Kranj. Do leta 2018 je vodila tudi otroški pevski zbor.

Razredni učitelji, večinoma smo učiteljice, s svojimi učenci razvijemo poseben odnos, saj jih poučujemo vse predmete ali vsaj večino njih. Zato je vsak poseg v sestavo oddelka opazen, kar zaznamo že, kadar je kdo izmed učencev odsoten zaradi bolezni ali iz drugačnega razloga. Še večja sprememba se zgodi, ko v oddelek pride nov učenec ali učenka. Takrat je učiteljeva naloga, da to izpelje tako, da je za vse čim bolj ugodno.

Predpriprava

Običajno učitelji o prihodu novega učenca nismo obveščeni prav zgodaj – zgodi se celo, da zjutraj izvemo, da ta dan pride nekdo 'nov'. Takrat nimamo časa, da bi se o učencu pozanimali in dobili čim več koristnih informacij. Odzivati se moramo takoj, čeprav se zavedamo, da lahko ti prvi trenutki odločajo, kako se bo učenec počutil v novi šoli. A kljub temu menim, da je včasih to celo bolje, saj nimamo časa, da bi se ukvarjali z morebitnimi predsodki ali 'halo

efektom'. Po mojih izkušnjah učitelji ob predaji učencev (na primer takrat, ko svoje lanskoletne učence predajamo razredniku v novem šolskem letu) vedno skušamo povedati predvsem to, na kaj moramo biti pri učencu pazljivi. Takrat sicer škoda ne bo tako velika, saj dobimo mnogo informacij o celem razredu otrok, kadar pa pride en sam, si bomo podrobnosti še kako dobro zapomnili. V primeru, da le dobimo kakršnekoli informacije, bodimo do njih zadržani in ne sodimo vnaprej – naša izkušnja je lahko po-

Foto: Peter Prebil

polnoma drugačna, kot so jo imeli učitelji v odnosu z učencem na prejšnji šoli. Zato je bolje, da si ustvarimo svojo sliko in učencu damo priložnost, da se izkaže sam. Ob prešolanju gre tudi za nove okoliščine, morda celo novo priložnost, v kateri pustimo, da otrok zablesti.

Priprava oddelka

Za učitelja je prihod novega učenca velik izziv z več vidikov, saj mora zagotoviti primerno okolje zanj, hkrati pa obdržati že utečeno klimo v oddelku, in to znotraj okvirov, ki jih je postavljala do danega trenutka. Menjava šole med letom je ponavadi splet okoliščin, ki so za otroka že same po sebi stresne. Kadar gre za selitev, se mora otrok navaditi na nov dom, hkrati pa iskati nove prijatelje in se navaditi na novo učiteljico, nov sistem šole idr. Ob prešolanju zaradi vedenjskih, družinskih ali socialnih težav so otroci verjetno doživeli že precej stvari, ki jih v idealnem svetu sploh ne bi smeli poznati, zato jim šola morda sploh ni tako zelo pomembna ali pa jim je trenutno celo v breme. Naloga dobrega učitelja je, da svojih skrbi ne vpleta v situacijo in poskrbi, da se prišlek počuti čim bolje in je lepo sprejet. To najlažje naredi tako, da (če je le mogoče) oddelk pred spremembo obvesti, da prihaja nov učenec, in sicer na najbolj pozitiven način, ki ga premore. Učenci se bodo gotovo odzvali pozitivno, če bo tak tudi učiteljev odnos. O novem učencu jim povejmo, kar vemo, vendar izpustimo informacije, za katere menimo, da bi lahko učencem, polnim pričakovanj, pokvarile sliko o novincu. Dobro je, da jih spodbudimo k empatiji in k razmisleku, kako bi se sami počutili, če bi

bili vlogi zamenjani. Če je v razredu že kdo, ki je prišel naknadno, sme v tem trenutku deliti svojo izkušnjo, morda lahko celo svetuje, kaj je njemu najbolj pomagalo, da se je počutil sprejetega.

Prvi koraki

Po mojih izkušnjah je najbolje, da učenca najprej vsaj na kratko spoznamo sami. Takrat ga vprašajmo tudi, ali se želi sam predstaviti oziroma povedati kakšno besedo, potem ko ga bomo predstavili mi. Večina ne bo želela, a s tako gesto učencu sporočamo, da smo na njegovi strani in želimo, da se v našem razredu počuti dobro. Nato ga povabimo v razred, ga na kratko predstavimo in mu izrazimo dobrodošlico. Naslednji korak naj bo nadaljevanje s poukom. Poskrbimo, da ga razred ne bo začel zasliševati in zasipati z vprašanji, saj bi se lahko počutil napadenega in bi bil že takoj po nepotrebnem preobremenjen. Najbolje je, da mu izberemo sedež nekje, kjer ga ne bodo vsi ves čas opazovali, kot da je razstavni eksponat, a bo vseeno dovolj blizu, da mu bomo pomagali, če nas bo potreboval. Slednje mu tudi jasno razložimo. Pomembno je, da ne sedi sam za svojo mizo, ampak ima ob sebi nekoga, ki mu bo znal nevsiljivo pomagati. Za začetek bo najbolje, da začnemo s frontalnimi dejavnostmi, po možnosti z razgovorom. Na ta način bomo dali učencu čas, da si nas vse ogleda, nas sliši, spozna razredno dinamiko, opazi pravila pri komunikaciji in podobno. Ob nefrontalnih dejavnostih naj skupine sestavi učitelj, saj bi v nasprotnem primeru učenec lahko ostal sam. To naj stori po vsaj enem odmoru, ko bodo učenci imeli čas,

da se na hitro spoznajo in pogovorijo. V nasprotnem primeru bo skupina učencev z novincem pozornost namenila predvsem njemu in ga morda s tem spravila v nelagodno položaj, pouku pa se ne bodo dovolj posvečali.

Potreben bo čas

V prvem tednu bo vsem zanimivo, da je prišlo do sprememb. Običajno se del učencev ves čas suče okrog novinca in mu želi svetovati, pomagati, ga uvajati v razredno dinamiko, včasih pri tem tudi pretiravajo. Izkoristimo take trenutke in pridne pomočnike zamotimo drugače, na primer z brisanjem table ali s pomočjo pri pripravi materiala za naslednjo učno uro. Del učencev se v novo situacijo ne vpleta, ker so bolj sramežljivi, a običajno pridejo na vrsto in se začnejo bolj zanimati za novinca, ko se tisti prvi malo umirijo. Najdejo pa se tudi taki, ki jih sprememba dinamike zmoti, sploh pri mlajših generacijah, zato bodo morda potrebovali več pozornosti učitelja, da preverijo, ali je njihov položaj v oddelku še vedno tak, kot je bil prej. Pustimo času čas. Bodimo dobra opora, a ne opozarjamo ves čas, da je v razredu nekdo nov. Če moramo učencu pojasniti kakšno podrobnost, ki je vsem ostalim že dobro znana, stopimo do njega in to storimo čim bolj neopazno. Večinoma nam bodo pri tem pomagali ostali, saj so otroci zelo odprti in si znajo včasih med sabo stvari pojasniti bolje, kot če jim jih razlagamo odrasli. Pustimo novincu, da sam pristopi k nam. Tisti, ki so bolj komunikativni, bodo to storili takoj in takrat moramo paziti, da si ne bodo namesto otroka za prijatelja hoteli izbrati kar nas. Tako se bodo kasneje težje vključili v razred. Po drugi strani bolj sramežljivi včasih potrebujejo kar cel mesec, da si upajo sami od sebe pristopiti k nam in nas ogovoriti. Večinoma se v enakem položaju znajdejo tudi tisti, ki ne znajo slovensko in jim je jezik še dodatna ovira. Takrat moramo biti posebej pozorni in zaznati, kdaj je učenec pripravljen, da postanemo del njegove zgodbe.

V družbi je lepše, zato z veseljem sprejmemo vsakega otroka v svoj razred. Bodimo hvaležni, da bomo spoznali nekoga novega in bomo priča ustvarjanju svežih prijateljstev.